

ОТЧЕТ

**за дейността на Асоциацията на преподавателите по български език като чужд
през 2024 г.**

I. Въведение

Настоящият отчет е изготвен във връзка с провеждането на редовно годишно Общо събрание на **Асоциацията на преподавателите по български език като чужд** на 31.05.2025 г. за приемане на финансовия отчет за 2024 г., на отчета за дейността на Асоциацията през 2024 г. за избор на Управителен съвет и др. Общото събрание се провежда съгласно Устава на АПБЕЧ, който определя, че Общото събрание се свиква от Управителния съвет най-малко един път на 1 година. Управителният съвет взе решение на 11.03.2025 г. за свикване на Общо събрание на 31 май 2025 г.

II. Организационно състояние на АПБЕЧ

1. Членове

В края на 2024 г. броят на членовете на АПБЕЧ достигна 67 индивидуални и 3 колективни (юридически лица) членове: Мулти-Култи колектив, Асоциация „Български език – език европейски“ (Франция) и Интернационална асоциация ЕдюкАрт. Консултативният съвет включва: Върховния комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) с контактното лице Ива Парцалева и Българския съвет за бежанци и мигранти (БСБМ) с контактното лице Кина Събева. През отчетния период бяха приети 6-ма нови членове на Асоциацията: от Медицинския университет – София, от Общинския център за ранно детско развитие – Лом, от Университета в Грайфсвалд, Германия, от Софийския университет „Св. Кл. Охридски“/Неаполски университет „Ориентале“ и от Югозападния университет „Н. Рилски“. Сред тези 6-ма членове са както утвърдени преподаватели по български език като чужд/втори у нас и в чужбина, така и продължаващи квалификацията си членове.

Сред индивидуалните членове на Асоциацията са: преподаватели по български език като чужд/втори у нас – от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Института за български език, Пловдивския университет „П. Хилендарски“, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, Югозападния университет

„Н. Рилски“, Шуменския университет „Еп. К. Преславски“, Медицинския университет – София, Медицинския университет – Варна, Медицинския университет – Пловдив, Университета по архитектура, строителство и геодезия, Музикална академия – София, Нов български университет, Военна академия „Георги Стойков Раковски“, Университета по хранителни технологии – Пловдив, Икономическия университет – Варна, Техническият университет – София; лектори по български език в чужбина (в Неапол и в Лондон); училищни преподаватели в България, преподаватели в български неделни училища в чужбина (в Абу Даби, в Испания, Виена – Австрия, Кьолн, Щутгарт – Германия); представители на различни неправителствени организации (напр. Каритас България) и частни фирми, обвързани с преподаването на български език като чужд; а също така и чуждестранни преподаватели (Германия, Украйна).

През 2024 г. също така се оформяше и допълваше електронната книга на членове на АПБЕЧ, като това продължи и извън отчетния период.

2. Управителен съвет

През изминалата отчетна 2024 г. се провеждаха заседания на УС с необходимата периодичност във връзка със задачите, които трябва да изпълнява УС в отговор на уставното изискване да се свикват заседания на УС най-малко веднъж на три месеца. Всички заседания се проведеха при наличие на необходимия кворум за вземане на решения.

Заседанията на Управителния съвет през изминалата отчетен период протичаха делово, при предварително обявен дневен ред, в конструктивен и колегиален дух. Протоколите се водеха от Ивана Давитков и Милена Велева. Всички положителни резултати в работата на УС са следствие на активността на неговите членове.

Мандатът на настоящия Управителен съвет изтича на 19.11.2025 г.

3. Организационно изграждане и укрепване на Асоциацията

През отчетния период дейността на УС бе насочена към организационно укрепване и разширяване на състава на АПБЕЧ, към сътрудничество с катедри и департаменти в университети, в които се преподава български език като чужд, към включване на членове на Асоциацията в проекти и инициативи за създаване на дескриптори за отделните нива по ОЕРЕР, към провеждане на поредната международна

научно-практическа конференция, обвързана с обучението по български език като чужд/втори и мн. др.

Работихме и за подобряване на сайта на Асоциацията, като сключихме договор със СуперХостинг за редовна поддръжка на сайта и неговото обновяване. На сайта беше обявена поканата за Втората международна научно-приложна конференция „Контакт на езици култури. Съвременни ресурси в обучението по български език като чужд/втори“ с линка към страницата на конференцията, линка за регистрация и за резервация на хотел. Това дава възможност за проследяване на информацията за научно-приложните конференции, на които съорганизатор е АПБЕЧ, като трябва специално да се изтъкне водещата роля на Катедрата по български език като чужд на СУ, чиито членове са и част от най-активния състав на АПБЕЧ. На сайта са обявени и всички документи, свързани с провеждането на общи събрания, вкл. Общото събрание на 9.09.2024 г. (покана, пълномощно, съдържателни и финансови отчети и др.). Въпреки че се поддържа актуалността на информацията на сайта на АПБЕЧ, той се нуждае от подобряване и актуализиране.

Поради необходимост от приемане на съдържателните и финансовите отчети за дейността на АПБЕЧ за 2022 г. и 2023 г. УС взе решение за свикване на Общо събрание на АПБЕЧ на 09.09.2024 г. За подготовката на Общото събрание, за изготвянето на всички необходими документи и внасянето им в ТРРЮЛНЦ съдейства адв. Драгомир Димитров. Чрез това Общо събрание беше отстранено несъответствието между провеждането на годишни общи събрания на АПБЕЧ до 2023 г. вкл., отчитащи дейността на Асоциацията от дата до дата (обикновено през м. ноември или декември), и изискването за внасяне в ТРРЮЛНЦ на годишните финансови и съдържателни отчети за предходната календарна година до края на м. септември.

III. Финансово състояние на АПБЕЧ през 2024 г.

Финансовото състояние на АПБЕЧ е зависимо главно от заплащането на членския внос и участието в проекти. Индивидуалният членски внос през 2024 г. е в размер на 25 лв. годишно, а колективният – 100 лв. годишно. УС се обръща към членовете на АПБЕЧ, които не са изплатили членския си внос за предходни периоди, да го направят. Според чл. 14 (1), т. 5 от Устава установяването на „неплащане на членски внос за 6 (шест) месеца ...“ може да се бъде основание за прекратяване на членството.

Данни за финансовото състояние на АПБЕЧ през 2024 г.

Начално салдо – 43 668,89 лв.

Крайно салдо – 3 095,84 лв.

Приходи от членски внос – 635.34 лв.

Автоматични такси – 437.62 лв.

Плащания на хонорари по Договора с МОН за учебни програми – 36141.92 лв.

Бюджетни плащания – данък ЗОДФЛ и осигуровки – 3552.85 лв.

Заплащане на домейн, хостинг и професионална поддръжка на сайта – 501 лв.

Счетоводни услуги – 300 лв.

Адвокатски услуги и държавни такси за ТРРЮЛНЦ – 285 лв.

Тези финансови данни ясно говорят, че е необходимо да бъде активизирана дейността на АПБЕЧ за привличане на финансови средства чрез проектна дейност, курсове по български език като чужд и др. инициативи.

Финансовият отчет за 2024 г. е изготвен от Станислав Ангелов, който извършва счетоводните услуги на АПБЕЧ от периода преди избора на настоящия УС на 19.11.2022 г. Ст. Ангелов извършваше счетоводните услуги, обезпечаващи и изпълнението на договора на АПБЕЧ с МОН Д03-91/17.10.2023 г., приключил през юни 2024 г.

IV. Дейност на АПБЕЧ през 2024 г.

Проекти

През юни 2024 г. приключи администрирания от АПБЕЧ проект по споразумение Д03-91/17.10.2023 с МОН, Модул 3 „Програми и образователни ресурси за обучението, организирано в чужбина“ от НП „Роден език и култура зад граница“ – 2023, като целта на договора включва разработване на учебна програма по български език като втори за деца на възраст между 7 и 10 години по нивата на ОЕЕР от А1 до В1 (7 учебни години, минимум 500 астрономически часа), учебна програма по български език като втори за деца на възраст между 11 и 15 години по нивата на ОЕЕР от А1 до В1 за седем учебни години, минимум 500 астрономически часа), както и разработването на програми по български език за предучилищното обучение, организирано в чужбина. Нашата Асоциация беше координатор и администратор на проекта, като за целта бяха сключени договори с проф. д.ф.н. Живка Колева-Златева (член на АПБЕЧ), Марияна Широка, Росица Байрактарски (член на АПБЕЧ) и Еделина Кирчева – членове на първия екип за създаване на учебни програми за деца на възраст 7 – 10 г. и 11 – 15 г.; и с д-р Анастасия

Новикова (председател на колективен член на АПБЕЧ), Вяра Михайлова, Теменуга Трампнау и Любина Папазова и гл. ас. д-р Катрин Костова (член на АПБЕЧ) – членове на втория екип за разработване на учебна програма за предучилищно обучение по български език в чужбина на деца от 4 до 6 г. Работата на двата екипа по проекта се координираше от Камелия Трибулен – представител на колективен член на АПБЕЧ Асоциация „Български език – език европейски“. Създадените от членовете на двата екипа програми бяха публикувани на сайта на МОН, преминаха обсъждане, а след това и приети за въвеждане през следващите учебни години.

Сътрудничество с други институции, консорциуми и организации

Едно от положителните постижения на АПБЕЧ през 2024 г. е установяване на сътрудничество между Асоциацията и други институционални и неинституционални структури.

В изпълнение на поставената цел АПБЕЧ да участва активно в изработването на дескриптори за нива А, В и С според Общата европейска референтна езикова рамка за нуждите на обучението по български език като чужд/втори първоначално бяха проведени разговори с декана на ФСлФ проф. Личева, с директора на Департамента по езиково обучение и продължаваща квалификация към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ проф. Халачева и с ръководителя на Катедрата по български език като чужд в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ доц. д-р А. Атанасов. Основната цел беше АПБЕЧ да се включи активно като колективен член в процеса на изработване на тези дескриптори.

Тъй като задачи, свързани с изработването на дескриптори за различните нива по ОЕРЕР, са поети и от членове на консорциума, изпълняващ Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (ННП БЪЛГАРИСТИКА) 2022 – 2025 г. (финансирана от МОН), най-целесъобразният подход АПБЕЧ да участва в създаването на съвременни дескриптори за граматическото, лексикалното, фонетичното и комуникативното съдържание за различните нива на ОЕРЕР се оказа не колективното включване на Асоциацията, а на отделни нейни членове в дейности, координирани от ННП БЪЛГАРИСТИКА. Водеща роля в реализацията на тази задача имаха членовете на АПБЕЧ от Катедрата по български език като чужд към Софийския университет „Св. Климент Охридски“, на които изказваме специална благодарност. Включиха се също така членове на АПБЕЧ от Катедрата по български

език на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и от Департамента за езиково обучение и продължаваща квалификация. Изказваме благодарност и на ННП БЪЛГАРИСТИКА за координирането и финансирането на някои от дейностите.

С любезното съгласие на Александър Герджев, член на УС на АПБЕЧ, създадените по негов предходен проект материали за граматическото, лексикалното и комуникативното съдържание за нива А1, А2, В1 и В2 послужиха като основа за дейностите по изработване на съвременни варианти на дескриптори за тези нива. Сред авторите на тези материали са членове на АПБЕЧ (Кр. Алексова, М. Московска и Л. Халембакова-Павлова).

В сътрудничество с Катедрата по български език като чужд на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и при координация с ННП БЪЛГАРИСТИКА беше организирана на 14 юни 2024 г. Кръгла маса, на която се дискутираха въпроси, свързани с т.нар. национални стандарти (дескриптори) за отделните нива според ОЕРЕР в обучението по български език като чужд/втори. Участваха както представители на партньорите в консорциума ННП БЪЛГАРИСТИКА, така и преподаватели по български език като чужд от университети, които не са включени в консорциума, но имат значими постижения в обучението по български език като чужд/втори. Участие взеха колеги от СУ „Св. Кл. Охридски“, ПУ „П. Хилендарски“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, ЮЗУ „Н. Рилски“, Института за български език към БАН, Медицинския университет – София, Медицинския университет – Варна и др., като множество от тях са членове на АПБЕЧ. Тази Кръгла маса, организирана с водещата роля на Катедрата по български език като чужд в СУ, чиито представители са членовете на АПБЕЧ, беше поредната стъпка в реализацията на задачата да бъдат създадени дескриптори, които да представляват резултат от широко професионално ангажирано обсъждане.

Съвместно с Асоциацията на лекторите по български език, литература и култура изработихме програма за обучение на бъдещи лектори в чуждестранни университети, които нямат достатъчно специализирана подготовка и квалификация. Представихме я и на деканското ръководство на Факултета по славянски филологии и получихме съгласието на проф. Адриана Дамянова, ръководител на Центъра за следдипломна квалификация и образователни услуги към Факултета по славянски филологии към СУ, обучението да се реализира в рамките на този Център. За съжаление, тази инициатива не се реализира на практика.

Конференции

Едно от важните събития в отчетния период беше провеждането на Втората международна научно-приложна конференция „Контакт на езици и култури. Съвременни ресурси в обучението по български език като чужд/втори“ в гр. Велико Търново в периода 17 – 19 септември 2024 г., като водеща роля имаше отново Катедрата по български език като чужд към Софийския университет „Св. Климент Охридски“, чиито представители са и членове на АПБЕЧ. Провеждането на конференцията и издаването на сборник с докладите беше финансово подкрепено от ННП БЪЛГАРИСТИКА чрез любезното съдействие на представителите на консорциума от Софийския университет „Св. Климент Охридски“. В конференцията, посветена на актуалния въпрос за съвременните ресурси в обучението по български език като чужд/втори, взеха участие утвърдени учени със значими приноси към обучението по български език като чужд/втори у нас и в чужбина, преподаватели по български език като чужд/втори не само в университети във и извън България, но и преподаватели в български неделни училища в чужбина, автори на учебни програми по български език като втори за деца, обучаващи се извън България, а също така и представители на неправителствени организации и асоциации. Докладите и дискусиите по време на конференцията са принос в концептуален и приложен аспект за съвременното развитие и усъвършенстване на обучението по български език като чужд/втори в стремежа то да отговори на най-добрите постижения в съвременната лингводидактология, като обедини възможно най-широк кръг от специалисти.

V. Основни насоки и програми за бъдещата дейност на АПБЕЧ (във връзка с чл. 21, т. 9 от Устава на АПБЕЧ)

1. Продължаване на участието на членове на АПБЕЧ в изработването на дескриптори за различните нива по ОЕРЕР, като основни инициатори и координатори са колегите от Катедрата по български език като чужд в СУ (които са и членове на АПБЕЧ) при участие на колеги от ДЕОПК на СУ, от ИБЕ „Проф. Л. Андрейчин“ и от други университети, влизащи в консорциума по ННП БЪЛГАРИСТИКА.

2. Широко обсъждане на изработените дескриптори в рамките на ННП БЪЛГАРИСТИКА сред членовете на АПБЕЧ, тъй като това е значима възможност да бъде отчетен опитът на множество професионалисти.

3. Изработване на проектни предложения, с които АПБЕЧ да кандидатства за финансиране в рамките на различни национални и международни програми и инициативи. Включване на членове на АПБЕЧ и в други образователни, научни и научно-приложни проекти, свързани с обучението по български език като чужд/втори.

4. Разгръщане на контактите, взаимодействието и сътрудничеството между АПБЕЧ и различни правителствени структури (напр. с Центъра за оценяване в предучилищното и училищното образование към МОН във връзка с изпитите за степен на владене на български език при получаване на българско гражданство), с неправителствени организации, консорциуми (напр. ННП БЪЛГАРИСТИКА), асоциации, фондации, дружества (напр. с дружество „Знание“) и частни фирми, свързани с обучението по български език като чужд/втори, вкл. с Асоциацията на българските лектори в чужбина и с Асоциацията на българските училища в чужбина, с които несъмнено имаме допирни точки по отношение на интересите, задачите и дейностите.

5. Разширяване на международните контакти на АПБЕЧ със сродни сдружения в различни европейски и неевропейски държави.

6. Активизиране на дейностите по предлагането на курсове по български език като чужд/втори с разнообразни формати и за различни целеви групи; организиране на обучителни и приложно ориентирани семинари за преподаватели или лектори по български език като чужд/втори.

7. Активно включване на членовете на АПБЕЧ в организирането на Третата международна научно-приложна конференция по български език като чужд при водещата роля на Катедрата по български език като чужд към Софийския университет „Св. Климент Охридски“, а така също участие на членове на АПБЕЧ с доклади в конференцията и в дискусиите в нейните рамки.

8. Повишаване на мотивацията на членовете на АПБЕЧ активно да участват в национални и международни форуми, обвързани с лингводидактологията, обхващаща обучението по роден и по чужд/втори език. За тази цел на сайта на АПБЕЧ да бъдат обявявани покани за различни научни или научно-приложни форуми, като тази информация се разпраща и чрез имейли до членовете на АПБЕЧ.

9. Поддържане и подобряване на сайта на АПБЕЧ и на Фейсбук профила на АПБЕЧ като платформи за широко популяризиране на дейности и инициативи.

10. Добра идея, дело на основателите на АПБЕЧ, която би трябвало да получи възможност за реализация в следващите години, е създаването на регистър за учебници

и учебни помагала по български език като чужд в няколко секции: по езикови нива, за общ български език, комуникативен български език, специализирано обучение и целево – за студенти, за бежанци, за деца и т.н.

Управителният съвет разчита на инициативността и креативността на членовете на АПБЕЧ, които могат да представят множество идеи за разгръщане на дейността на Асоциацията.

11.03.2025 г.

София

Красимира Алексова

Председател на АПБЕЧ

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping loops and strokes, positioned to the right of the printed name and title.